

ULUSLARARASI BEDİÜZZAMAN SEMPOZYUMU-III

**20. Asırda İslâm Düşüncesinin Yeniden Yapılanması ve
Bediüzzaman Said Nursî**

İlmi Heyet

Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş, Prof. Dr. İbrahim Canan,
Prof. Dr. Suat Yıldırım, Prof. Dr. Ahmet Akgündüz, Prof. Dr. Faris Kaya

Yayına Hazırlayan

Mehmet Paksu

Tercümeleler

Arapça

Veli Sırım, Abdülaziz Hatip, Kenan Demirtaş

İngilizce

Metin Karabaşoğlu

Almanca

Nuriye Uşşak

Dizgi

Nesil Basım Yayın

551 32 25

Baskı, Cilt:

Nesil Matbaacılık A.Ş.

551 32 27

ISBN 975-408-271-5

©

Bu eserin yayın hakkı Nesil Basım Yayın A.Ş.'ye aittir.

◆

Sanayi Cad. Bilge Sk.No: 2

Yenibsona / İSTANBUL

Tel: (0212) 551 32 25 pbx

ULUSLARARASI BEDIÜZZAMAN SEMPOZYUMU

INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON BEDIÜZZAMAN

24-26 September 1995 İstanbul - TURKEY

KEŞFEDİLMİYİ BEKLEYEN BİR HAZİNE: SAİD NURSÎ

RECEP TAYYİP ERDOĞAN

(İstanbul Büyük Şehir Belediye Başkanı)

Bilindiği gibi İslâm dünyasının zengin bir düşünce tarihi vardır.

Bu tarih hâlâ keşfedilmeyi bekleyen bir hazine gibidir. Bazı Batılıların iddia ettiği gibi İslâm tarihinde düşünce hiçbir zaman kesintiye uğramadı. İlk döneminden bugüne kadar seçkin simâlar, büyük bilginler, filozoflar, kelâmcılar, sufiler ve hukukçular dünyanın kültür tarihini zenginleştiren eserler ortaya koydular.

Hiç şüphesiz, bundan otuzbeş sene önce kaybettiğimiz Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri de bu zengin düşünce geleneğinin önemli bir halkasıdır. Bediüzzaman Said Nursî bu topraklarda yetişip eserler vermiş olmasına rağmen, ne yazık ki bu ülkenin insanları bu seçkin insandan gerektiği kadar istifade edemiyorlar.

Bediüzzaman Hazretleri öyle bir dünyada gözlerini açtı ki, bu dünya altüstlerle dop dolu bir dünya idi. Tarihimiz tam bir kırılma hali yaşıyordu. Daha öncesinden başlayan askerî yenilgiler devam ediyor, hilafetin merkezi derin bir sarsıntı içinde, İslâm dünyasının önemli bir kısmı sömürgecilerin işgali altında idi. Bir bakıma İslâm dünyası için askerî ve siyasî çöküşün tamamlanmak üzere olduğu kritik, bahtsız bir dönem yaşanılıyordu. Bu dönemde İslâm dünyasının fikri hayatına baktığımızda aydınların hemen hemen tamamının, Batının çekim alanı içine girmiş olduğunu görüyoruz. Aydınlar, siyasî seçkinler, kendi tarihlerine, dinlerine, onları geçmişte yücelten aslî değerlere karşı, öz güvenlerini kaybetmiş durumdaydılar. Sosyal önderlik ulemânın elinden çıkıp, Batıcı seçkinlerin eline geçmiş durumdaydı.

İslâm dünyası içinde etnik ve ulusal çatışmalar, kopmalar had safhadaydı. Batılı ajanlar İslâm coğrafyasının her bölgesinde cirit atıyor, Müslümanlar arasına fitne ve fesat sokuyorlardı. Bütün İslâm dünyası ve Osmanlı Devleti yoksulluk, sefalet ve çaresizlikle kuşatılmış bulunuyordu.

İşte Said Nursî Hazretleri böyle bir dünyanın acılı insanı... Onun bir başka özelliği de meşrûtiyeti, tek parti dönemi cumhuriyetini ve çok partili hayatı görmüş ve

yaşamış olmasıdır. Bütün bu acılı, ama zengin tecrübeler Said Nursî Hazretlerini pişiriyor, olgunlaştırıyor ve daima yeni ve farklı arayışlara sürüklüyordu.

İlk dönemlerde Said Nursî Hazretlerinin aktif politikaya belli ölçülerde büyük ümitlerle bağlandığını biliyoruz. Kimi zaman da ümidini saraya, padişaha veya yöneticilere bağlardı.

Sultanın makamına çıkıp Osmanlının toparlanması için projeler sunardı. Ama sonraları çöküşün çok daha derinlerde olduğunu görür ve çalışmasını başka alanlara, çok daha derinlere yöneltirdi. Bediüzzaman Hazretleri şu gerçeğin çok iyi farkındadır: Osmanlı aydınları ve seçkin tabaka, inancını kaybetmiş, kendisini mağlup eden güçlerin hayranlığına kapılarak onları taklid etmenin uygun bir çıkış yolu olduğuna inanmıştır.

Bu tesbiti doğru yapan Bediüzzaman kurtarıcı bir kavram olarak "imana" yönelir. Bir bakıma imanın yeni bir târifini yapar. Ona göre iman, Müslüman dünyanın en büyük enerji ve güç toplama kaynağıdır. Eğer Müslümanlar ve İslâm dünyası kurtulacaksa bu ancak imanın dönüştürücü bir güç olarak tekrar ruhları istilâ etmesi ile mümkün olacaktır.

Said Nursî Hazretlerinin siyaseti küçümsediği, hatta zararlı gördüğü yolundaki düşünce tabii ki doğru değil. O, haklı olarak Müslüman dünyanın yepyeni bir hamleye muhtaç olduğunu görmüş ve bu hamlenin enerjisini imandan, fikir ve ilimden alacağını söylemişti. Diğer yandan, o günün ahlâkî hiçbir değere riayet etmeyen, demogoji ve fırsatçılığa dönüşmüş siyasî hayatına bakarak, böyle bir siyasetin Müslüman insana yakışmadığını söylemiştir ki, buna kimsenin itirazı olamaz.

Said Nursî Hazretlerinin üzerinde durulması gereken bir başka özelliği var. O da son nefesine kadar hayatı ile düşünceleri arasındaki tutarlılıktır. Gerçekten o, nasıl düşündüyse ve neye inandıysa öyle yaşadı. Hiçbir zaman boyun eğmedi, taviz vermedi ve korkmadı. Hayatı hapis ve sürgünlerle geçti. Defalarca ölümün eşliğinden döndü, ama asla boyun eğmedi; bu yönüyle de Said Nursî Hazretlerinin her-kese örnek olduğunda hiç şüphe yok...

Yazımın başında birçok bilgin ve mütefekkir gibi Said Nursî Hazretlerinin de keşfedilmeyi bekleyen bir hazine olduğuna değinmiştim. Nitekim 24-26 Eylül tarihleri arasında yapılan "3. Uluslararası Bediüzzaman Sempozyumu" bu hazinenin keşfedilmesine büyük faydalar sağlamış ve hâlâ gözlerini başka yerlere çevirmiş insanların dikkatini kendi zengin mirasımız üzerine çekmiştir.